

209. ↑

Julian Stańczak

Bez tytułu, z serii "Variants"

Cena wylicytowana: 3 500 zł

serigrafia barwna/papier, 62 x 62 cm (zadruk)

sygnowany ołówkiem p.d.: 'Julian Stańczak' oraz opisany l.d.: '108/165'

Podatki i opłaty

- Do kwoty wylicytowanej doliczana jest opłata aukcyjna. Stanowi ona część końcowej ceny obiektu i wynosi 18%. - Do kwoty wylicytowanej doliczona zostanie opłata z tytułu "droit de suite". Dla ceny wylicytowanej o równowartości do 50 000 EUR stawka opłaty wynosi 5%. Opłata ustalana jest przy zastosowaniu średniego kursu euro ogłoszonego przez NBP w dniu poprzedzającym dzień aukcji.

Esej

Julian Stańczak był artystą polskiego pochodzenia na stałe osiadłym w Stanach Zjednoczonych. Znalazł się tam na skutek II wojny światowej, w wyniku której początkowo trafił na Syberię, a następnie na Bliski Wschód oraz do Afryki, gdzie odebrał pierwsze lekcje rysunku. W 1950 przybył do Ameryki, wcześniej zatrzymując się w Wielkiej Brytanii. Stańczak ukończył studia w Cleveland Institute of Art oraz na uniwersytecie Yale. Na tym ostatnim zetknął się z twórczością Josefa Albersa, który zajmował tam stanowisko profesora. Albers swoim barwnym, wytwarzającym optyczne efekty malarstwem wpłynął na szereg młodych twórców, którzy byli jego studentami. Innym artystą, który odebrał w tym samym czasie "lekcję koloru Albersa", był Ryszard Anuszkiewicz - młody malarz, podobnie jak Stańczak mający polskie korzenie, podobnie jak on zainteresowany barwą i wynikającymi z jej użycia wizualnymi efektami. "Szalałem ze szczęścia, gdy w 1954 roku zostałem przyjęty na studia akademickie na Uniwersytecie Yale. To było rzeczywiście obezwładniające przeżycie. Gdy Albers tłumaczył swoje teorie studentom, po raz pierwszy zrozumiałem fenomen kolorów. Jego siła polegała na niesamowicie wysoko rozwiniętej teorii postrzegania" - wspominał Stańczak (Marta Smolińska, Julian Stańczak. Op art i dynamika percepcji, Warszawa 2014, s. 30). W 1964 Julian Stańczak wystawiał swoje prace w nowojorskiej Martha Jackson Gallery. Pokaz ten nazwano "Optical Paintings". Prawdopodobnie to właśnie od jego nazwy powstał następnie skrót "op-art" będący nazwą całej tendencji w sztuce drugiej połowy XX wieku. Stańczak szybko został dostrzeżony i doceniony przez krytykę, o czym świadczy fakt, że w kolejnym roku brał udział w bardzo ważnej dla formującego się ruchu sztuki optycznej wystawie "The Responsive Eye", która odbyła się w nowojorskim Museum of Modern Art. Prace, które eksponował na wspomnianych wystawach, dobrze wpisywały się w rozwijającą się i zyskującą wówczas na znaczeniu konwencję: wykorzystywały kontrasty barw, iluzję optyczną ruchliwości płaszczyzny, działały na oko. Bodźce wytwarzane przez owe obrazy oddziaływały na wzrok, aktywizując go i niekiedy nie pozwalając na łatwy odbiór - oko może "zgubić się" w pulsującej, iluzyjnie poruszonej materii obrazu, a wytwarzanie takich efektów, było jednym z podstawowych zabiegów wykorzystywanych w op-arcie. Stańczak niechętnie przystawał na określenie jego obrazów jako "optycznych", uważając, że określenie to redukuje ich znaczenie do warstwy wizualnej, przemilczając przykładowo aspekt afektywny sztuki czy wszelkie odniesienia do świata zewnętrznego względem samego obrazu. Ich obecność w swojej sztuce Stańczak uważał za jej istotną część.